

Legislativně vymezené postupy při obnově území

Ing. Pavel Kincl, Ph.D.

Základní legislativní rámec obnovy území

- zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou;
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (od 1.7. 2023 bude platný nový stavební zákon č. 283/2021);
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech;
- zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi;
- zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví;
- vyhláška MF ČR č. 186/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou.

Obnova území

- Po provedení záchranných prací v území je třeba bezodkladně zahájit činnosti k návratu do běžného života.
- **1. etapa** – vytvoření podmínek pro provizorní obnovení základních funkcí území za pomoci složek IZS.
- **2. etapa** – obnova přechází plně do kompetence orgánů místní veřejné správy, je zaměřena na vytvoření stabilních podmínek v území pro další rozvoj.
- **Obnova** = Činnosti směřující ke stabilizaci území a jeho uvedení do původního nebo přijatelného stavu. Nemají charakter ZaLP. Obnovy by mělo být dosaženo v přijatelném čase a s přijatelnými náklady.
- Obnova v širším kontextu může cílit na zvýšení odolnosti území (např. princip „Build Back Better“ dle Sendai rámce). Tento aspekt obnovy není vždy v souladu s právními předpisy ČR (viz zákon č. 12/2002 Sb.).
- Subjekty v území mohou využít státní pomoci.

- **V rámci obnovy z hlediska obce je třeba provádět zejména:**

- rekognoskaci postiženého území;
- dokumentovat rozsah škod na veřejném majetku a finanční a ekonomické dopady;
- porovnání reálných výší škod s inventarizačním soupisem majetku obcí a provedených prvotních finančních nákladů a následných opatření;
- finanční zajištění či krytí objednaných služeb, prací, nákupu apod.;
- informování pojišťoven a odhadců nemovitostí o rozsahu škod na veřejném majetku;
- seznámení se zvláštním právním předpisem, který řeší státní pomoc při obnově území.

Obnova z pohledu zákona o státní pomoci při obnově území

- **Zásady a podmínky poskytnutí státní pomoci:**

- Došlo k narušení základních funkcí území v důsledku živelní nebo jiné pohromy, která je MU dle zákona o IZS.
- Byl vyhlášen KS.
- Stát může poskytnout krajům, obcím, dalším PO a FO (tzn. dotčeným osobám) státní pomoc na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území. **Cílem státní pomoci je tedy obnova základních funkcí v území.**
 - = „Majetkem sloužícím k zabezpečení základních funkcí v území je majetek, který bezprostředně slouží k dopravě, hospodářským činnostem, bydlení, s výjimkou staveb pro individuální rekreaci, k zajištění podmínek potřebných pro udržitelný rozvoj nebo jako technická infrastruktura a občanské vybavení nebo ten majetek, který je součástí národního kulturního pokladu, předmětem ochrany v rámci památkové rezervace nebo památkové zóny“.

- **Zásady a podmínky poskytnutí státní pomoci II:**

- Pomoc je poskytnuta až do výše nákladů na obnovu majetku poškozeného pohromou nebo na pořízení nového majetku s toutéž funkcí.
- Státní pomoc může být poskytnuta, pokud o ni dotčená osoba požádá příslušné ministerstvo.
- Dotčená osoba prokáže, že **není schopna vlastními prostředky obnovit svůj majetek k zabezpečení základních funkcí v území.**
- Na poskytnutí státní pomoci není právní nárok.
- Státní pomoc lze poskytnout ve formě dotace nebo návratné finanční výpomoci.
- Pomoc lze poskytnout pouze jednorázově na základě rozhodnutí jednoho z ministerstev určených ve strategii obnovy území.
- Obce poskytují krajům součinnost za účelem poskytnutí státní pomoci.

- **Zásady a podmínky poskytnutí státní pomoci III:**

- Pomoc je účelově vázána.
- Je respektována úloha ministerstva nebo kraje určeného vládou v přijaté Strategii obnovy území ke koordinaci činností.
- Koordinace poskytování státní pomoci může být prováděna prostřednictvím ustavené pracovní skupiny/komise (např. Rada vlády pro obnovu území postiženého povodněmi v roce 2002).
- Pouze finanční pomoc (věcná pomoc může mít podobu přenechání věci do užívání).

Podklady k rozhodnutí o poskytnutí státní pomoci

- Kraj vypracuje přehled o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku k zabezpečení základních funkcí v území a předloží jej MF do 7 dnů od uplynutí doby, na kterou byl vyhlášen KS (lhůtu lze prodloužit, pokud jsou škody rozsáhlé).
- Kraj zjišťuje údaje nutné pro zpracování přehledu prostřednictvím pověřených FO.
- Pověřené osoby zjišťují údaje pro zpracování přehledu místním šetřením stavu poškozeného majetku. Jsou oprávněny vstupovat na pozemky a do objektů.
- Kraj zpracovává údaje za každou postiženou obec zvlášť a za území kraje souhrnně podle působnosti (dle kompetenčního zákona) jednotlivých ÚSÚ.
- Náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů se zpracovávají tabulkově dle vyhlášky č. 186/2002 Sb.

V Z O R

Název obce (včetně kódu obce)

Název kraje

Název ústředního správního úřadu

Přehled o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní neb jinou pohromou

Poř. č.	Předmět odhadu	Měrná jednotka		MAJETEK																											
				Státu				Krajů				Obcí				Podnikatelských subjektů				Fyzických osob nepodnikajících				Právnických osob nepodnikajících				CELKEM			
				Nemovitý majetek		Movitý majetek		Nemovitý majetek		Movitý majetek		Nemovitý majetek		Movitý majetek		Nemovitý majetek		Movitý majetek		Nemovitý majetek		Movitý majetek		Nemovitý majetek		Movitý majetek					
				Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč	Počet	tis. Kč		tis. Kč		
1.	Bytové domy poškozené (vhodné k opravám)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
1a.	Bytové domy	ks	tis. Kč			X	X			X	X			X	X			X	X			X	X			X	X				
1b.	Byty v bytových domech	ks	tis. Kč		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X	X			
2.	Rodinné domy poškozené (vhodné k opravám)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
2a.	Rodinné domy	ks	tis. Kč			X	X			X	X			X	X			X	X			X	X			X	X				
2b.	Byty v rodinných domech	ks	tis. Kč		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X	X			
3.	Bytové domy zcela zničené (k demolici)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				

- Předměty odhadu jsou vyhodnocovány a řešeny jednotlivými ministerstvy podle kompetencí v závislosti na druhu a užití majetku.

Poř. č.	Předmět odhadu	Ministerstvo
1.	<u>Bytové domy poškozené (vhodné k opravám)</u>	
1a.	Bytové domy	MMR
1b.	Byty v bytových domech	MMR
2.	<u>Rodinné domy poškozené (vhodné k opravám)</u>	
2a.	Rodinné domy	MMR
2b.	Byty v rodinných domech	MMR
3.	<u>Bytové domy zcela zničené (k demolici)</u>	
3a.	Bytové domy	MMR
3b.	Byty v bytových domech	MMR
4.	<u>Rodinné domy zcela zničené (k demolici)</u>	
4a.	Rodinné domy	MMR
4b.	Byty v rodinných domech	MMR
5.	<u>Mosty, pozemní komunikace, dráhy a telekomunikace</u>	

- Náklady se vyjadřují v aktuálních cenách.
- Posuzuje se stupeň poškození (opravit nebo nahradit?).
- Zpracované přehledy by měl kraj zaslat na MF ČR a současně MMR.
- Tabulky jsou doplněny o písemný komentář.
- Kraje si mohou vyžádat od obcí podklady pro písemné komentáře s informacemi, v jaké míře mohou zajistit obnovu ze svých zdrojů.
- Kraj poskytuje rovněž písemný komentář MF ČR a MMR ČR.
- Přehledy o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku s komentáři jsou podkladem k přípravě strategie obnovy území.
- Možnost využití aplikace Obnova.

Struktura písemného komentáře:

- 1. Stručná charakteristika narušení základní funkcí území:**
 - popis vzniku a průběhu MU;
 - přehled vyhlášení a ukončení KS;
 - charakteristika narušení základní funkcí v území.
- 2. Zda a v jaké míře lze zajistit obnovu území z dostupných zdrojů obcí/kraje. Vyčíslení a věcné určení finančních prostředků, které mohou obce a kraj poskytnout:**
 - na obnovu vlastního majetku;
 - pro poskytnutí pomoci ostatním osobám na jejich území postiženým pohromou.
- 3. Návrh rozsahu a pořadí důležitosti obnovy majetku. Cíle, na jejich zabezpečení má být státní pomoc poskytnuta, včetně pořadí jejich důležitosti.**
- 4. Opatření učiněná v období KS a obsažená v krizových plánech, z nichž je třeba vycházet při obnově území. Přehled a stručná charakteristika opatření, která je při obnově území přednostně provést nebo respektovat.**

Strategie obnovy území

- Na základě vyžádání MMR předloží kraje a obce:
 - stanovisko, v jaké míře jsou schopny z vlastních rozpočtů pomoci jiným dotčeným osobám,
 - informaci o opatřeních obsažených v jimi zpracovaných krizových plánech a uplatněných v období KS.
- MMR ve spolupráci s MF (a v případě radiální havárie SÚJB) zpracuje **návrh strategie obnovy území**:
 - vymezení území, na jehož obnovu může být státní pomoc poskytnuta,
 - cíle, k nimž může být státní pomoc poskytnuta, včetně pořadí důležitosti,
 - výčet ministerstev, která budou o poskytnutí státní pomoci rozhodovat,
 - objem finančních prostředků pro určená ministerstva,
 - formy státní pomoci,
 - určení ministerstva nebo kraje odpovídajícího za koordinaci činností.
- Návrh se následně předkládá vládě ke schválení.

- MMR ČR zasílá ostatním ministerstvům k vyjádření přehledy o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku v členění podle krajů/obcí spolu s komentáři a kontakty k doplňkovým konzultacím.
- Do textu strategie obnovy území je doporučeno formulovat vyjádření osloveného ministerstva k možnostem poskytnutí státní pomoci.
- 20 dní lhůta pro zpracování strategie.

- **Příklad:** Strategie obnovy území krajů postižených povodněmi, 2010:
 - Obnova území čtyř krajů, strategie vypracovaná MMR a schválena Vládou ČR.
 - Na přípravách strategií se kromě MMR podílela MF, MD, Mze, MŽP, MPSV, atd.
 - Navýšení rozpočtů příslušných ministerstev o téměř 1,3 mld. Kč.
 - Financována např. obnova dopravní, technické a sociální infrastruktury.

Obnova území a zákon o pomoci v hmotné nouzi

- Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.
- Zákon upravuje podmínky pro získání pomoci v rámci systému pomoci v hmotné nouzi.
- Osobám, které zastihla živelní katastrofa, a nemohou řešit nepříznivou situaci vlastními silami, náleží mimořádná okamžitá pomoc na krytí škod.
- Maximální částka, kterou mohou poškození získat je patnáctinásobek životního minima pro jednotlivce.

Obnova území a zákon o rozpočtových pravidlech

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.
- Souvislost s obecnými podmínkami, zásadami a pravidly pro poskytování státní pomoci při obnově, zejména:
 - pomoc je účelově vázána;
 - vztahují se na ni ustanovení o finanční kontrole a porušení rozpočtové kázně;
 - je třeba postupovat podle platné právní úpravy v oblasti veřejné podpory;
 - na poskytnutí pomoci není právní nárok;
 - pomoc se poskytuje jednorázově, na základě podané žádosti, podle rozhodnutí konkrétního ministerstva uvedeného ve strategii obnovy území.

Obnova území a stavební zákon

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- Od 1.7. 2023 bude platný nový stavební zákon č. 283/2021.
- **Ustanovení zákona č. 183/2006 Sb.** souvisí zejména s urychlením obnovy území:
 - na postiženém území se vydává opatření o asanaci území, kde jsou stanoveny podmínky pro odstranění dopadů pohromy a pro další využití území;
 - § 177 Mimořádné postupy – zjednodušuje procesní postupy související se zmírněním či odvrácením dopadů.
- Vyhláška MMR ČR č. 503/2006 Sb. – stanovuje náležitosti obsahu opatření o asanaci území.

- **Zákon č. 283/2021:**

- Definuje asanaci jako soubor opatření sloužících k ozdravění území, které vykazuje závady např. postižením živelní pohromou nebo závažnou havárií.
- Rovněž upravuje problematiku opatření o asanaci území.
- Hlava VII Mimořádné postupy:
 - § 264 se věnuje obnově staveb poškozených MU.
 - § 263 se věnuje mimořádným opatřením.

Obnova území a zákon o pojišťovnictví

- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví (a související předpisy).
- Pojištění majetku obcí.
- Pojištění soukromého majetku.
- Pojistné plnění hradí část nákladů na obnovu.

Obnova území a KI

- Během KS důraz na zachování funkčnosti prvků KI – Plány krizové připravenosti.
- Priorita obnovy.
- Plánování kontinuity.